

Inventaris van het archief van D.P.D. Fabius

Levensjaren 1851-1931 (1872-1929)

Samengesteld door mw. mr. M.A. Urbanus-Kamper

Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 90
Augustus 2018

Inleiding

Biografie

Prof. mr. Dammes Paulus Dirk Fabius werd op 6 juli 1851 in Garderen geboren. Hij overleed op 21 februari 1931 te 's-Gravenhage.

Fabius studeerde rechten in Leiden en deed in 1874 daar zijn doctoraal-examen. In 1878 promoveerde hij in Leiden op het proefschrift: *De leer der Souvereiniteit*. Zijn promotor was de bekende staatsrechtgeleerde prof. J.T. Buys. In 1880 werd Fabius als eerste hoogleraar aan de juridische faculteit van de pas opgerichte Vrije Universiteit benoemd. Zijn inaugurele rede, getiteld: *Het Goddelijk karakter van het Recht*, hield hij op 21 oktober van dat jaar. Gedurende zijn professoraat (1880-1921) trad hij vijfmaal op als rector van de Vrije Universiteit: in 1884, 1890, 1895, 1900 en 1907.

Fabius was lid van de Antirevolutionaire Partij en jarenlang actief in de politiek. Vanaf 1874 was hij redactioneel medewerker van *De Standaard*. Hij was in de jaren tachtig secretaris van de Kiesvereniging 'Nederland en Oranje' te Amsterdam en secretaris van het Centraal Comité van Antirevolutionaire Kiesverenigingen. Van 1891 tot 1919 was Fabius lid van de Gemeenteraad van Amsterdam; van 1897 tot 1919 lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland. In 1919 werd hij benoemd tot lid van de Raad van State.

Kerkelijk gezien stond Fabius geheel achter dr. A. Kuyper in diens strijd tegen de synodale organisatie van de Hervormde Kerk. Hij behoorde als ouderling tot de grote meerderheid van de kerkenraad van Amsterdam, die in 1886 werd afgezet en hij was overtuigd lid van het nieuwe kerkgenootschap, de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Over de collectie

Deze collectie (0,12 m.) is ontstaan door samenvoeging van een aantal andere verzamelingen n.l.:

- Brieven van G. Groen van Prinsterer en E.M.M. Groen van Prinsterer-Van der Hoop,
- Brieven die hij ontving als secretaris van het Centraal Comité van antirevolutionaire kiesverenigingen. Dit dossier is afkomstig van de Dr. A. Kuyperstichting en zat in een envelop met het opschrift: Fabius als Partijsecretaris. Hierin werden enkele brieven aangetroffen, die niet aan Fabius gericht waren. Deze zijn apart opgenomen. (Zie: bij de collectie aangetroffen brieven),
- Brieven van mr. L.W.C. Keuchenius. Deze collectie stond bekend als het 'Archief Keuchenius'. Hierin kwam een briefkaart voor aan J.C. Fabius. J.C. Fabius werd in 1849 in Garderen geboren en was van 1881 tot 1890 lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal. (Zie: bij de collectie aangetroffen brieven),
- Brieven van verscheidene auteurs.

Bij de ordening is gekozen voor een indeling waarbij de functies van Fabius bepalend waren. Binnen elke rubriek is een chronologische volgorde aange-

houden, behalve bij de brieven die Fabius ontving als secretaris van het Centraal Comité van Antirevolutionaire Kiesverenigingen. Hier is de aangetroffen ordeningen gehandhaafd, daar die beter leek dan een strikt chronologische ordening. In deze oorspronkelijke ordening zijn de brieven naar regio ingedeeld. Binnen deze regionale indeling vindt men een alfabetische ordening op plaatsnaam en vervolgens zijn binnen deze ordening de brieven chronologisch gerangschikt.

Bij de collectie: het 'Archief Keuchenius' hoort een register waarin brieven en briefkaarten onder nummer met een korte beschrijving vermeld staan. Deze brieven zijn over verschillende rubrieken verdeeld. In het register is bij het nummer van het 'Keuchenius-archief' het nieuwe inventarisnummer vermeld. Het register is als bijlage bij de inventaris gevoegd.

Stukken betreffende D.P.D. Fabius zijn onder andere te vinden in de volgende door het Centrum beheerde archieven en verzamelingen:
Verschillende AR-archieven, waar onder de Kiesvereniging Nederland en Oranje te Amsterdam, A. de Jong, A. Kuyper.

September 1986
M.A. Urbanus-Kamper

Nagekomen stukken

De collectie, of het archief Fabius had als geheel een merkwaardige totstandkoming, getuige ook de aanvullingen, toevoegingen en de bij het archief aangetroffen stukken, het archief 'groeit door'. Bij de ordening van het archief van A. Kuyper werden 4 omslagen (268 brieven) aangetroffen, geschreven door Kuyper aan D.P.D. Fabius. Deze brieven zijn in augustus 2005 aan dit archief toegevoegd.

Augustus 2005
M.A. Urbanus-Kamper

In juli 2016 werd een aantal brieven van Fabius toegevoegd aan deze collectie. De herkomst van deze brieven is onbekend, jarenlang hadden ze een plaats in collectie 299, Losse stukken.
Alle toegevoegde stukken, ook de door Margriet Urbanus hierboven genoemde, zijn ondergebracht onder het kopje: nagekomen stukken. Zie hieronder.

Hans Seijlhouwer

Plaatsingslijst

Particulier leven

- 1 Brieven van G. Groen van Prinsterer en E.M.M. Groen van Prinsterer-van der Hoop en 2 foto's, 1872-1879, z.d.
1 omslag

Openbaar leven

Wetenschappelijke loopbaan

- 2 Brieven ontvangen tijdens zijn studietijd, 1872-1877.
1 omslag
- 3 Brieven betreffende zijn dissertatie en zijn promotie, 1878-1879.
1 omslag
- 4 Brieven betreffende zijn benoeming tot hoogleraar en zijn inaugurele rede, 1880.
1 omslag
- 5 Brieven betreffende zijn hoogleraarschap, 1882-1917.
1 omslag

Politieke loopbaan

- 6 Ingekomen brieven, 1875-1929.
1 omslag
- 7 Brieven ontvangen als secretaris van de Kiesvereniging 'Nederland en Oranje', 1884-1889.
1 omslag
- 8 Brieven ontvangen als secretaris van het 'Centraal Comité van Antirevolutionaire Kiesverenigingen', 1888.
1 omslag
N.B. Zie voor de interne ordening de inleiding.
- 9 Brieven ontvangen als Gemeenteraadslid te Amsterdam, 1891, 1919.
3 stukken

Redactioneel medewerker van *De Standaard*

- 10 Ingekomen brieven, 1875-1885, z.d.
1 omslag

Kerkzaken

- 11 Brieven betreffende kerkzaken, 1885 en 1891.
2 stukken

Bijlage

- 12 Register op brieven van L.W.C. Keuchenius.
1 omslag
N.B. 2 Exemplaren.

Bij de collectie aangetroffen brieven

- Briefkaart aan J.C. Fabius aangetroffen in de collectie oorspronkelijk bekend staand als het ‘Archief Keuchenius’ (nr. 14), 1886.
1 stuk
- Brieven aangetroffen in het dossier: Fabius als partijsecretaris, met verklarende tekst, 1821, 1875, z.d.
4 stukken

Nagekomen stukken

- Documentatie betreffende D.P.D. Fabius, verzameld door Historisch Commissie, z.d.
1 omslag
- Brieven van Th. Heemskerk betreffende partijpolitieke kwesties, 1884-1897.
1 omslag
- Brieven van B.C. de Savornin Lohman en A.W.F. Idenburg, 1926, 1929.
2 stukken
- Brieven van D.P.D. Fabius aan onbekende, 1915 en 1920.
2 stukken
NB Uit archief G. Puchinger, augustus 2000
- Brieven van A. Kuiper en enkele concepten van brieven van Fabius, 1874-1920 en z.d.
4 omslagen
NB Uit het archief van A. Kuiper
 1. Zonder datum
 2. 1874-1887
 3. 1888-1892
 4. 1893-1920
- Brieven aan 'Waarde Vriend', [1886] 1893-1929.
5 stukken
NB uit collectie 299 Losse stukken
- Brieven aan C.F. de Jong, 1909-1910.
3 stukken
NB uit collectie 299 Losse stukken

Aanvulling 2018

- Officieel portret van D.P.D. Fabius, 6 juli 1931
NB Uit losse stukken Kuiper Stichting